Pirkanmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, HE 70/2024

Eduskunnan hallintovaliokunta, kuuleminen

7.11.2024, klo 12:50

Pirkanmaan hyvinvointialue

Pirkanmaan hyvinvointialue

Jälkikäteistarkastuksen omavastuun lisääminen

- Kustannusten hillintään liittyvä tavoite sekä tavoite kannustavuuden huomioimisesta rahoituksessa ovat kannatettavia asioita.
- Rahoitus on kuitenkin tällä hetkellä kokonaisuudessaan jo riittämätöntä, joten rahoituksen kokonaistasoa leikkaavat kannusteet ovat sen vuoksi haasteellisia talouden kestävyyden kannalta.
- Ehdotettu jälkikäteiskorjauksen omavastuun 30 % määrä mielestämme suuri. Pienempikin omavastuuosuus (10 % - 15 %) loisi toivotun kannustavuuselementin.
- Lisäksi nykyinenkin rahoituksen jälkikäteiskorjausmalli on jo hyvin kannustava, koska rahoituskorjaus jaetaan kaikille laskennallisin osuuksin, ei vain alijäämää tehneille alueille. → Hyvinvointialueilla on jo nyt selkeä insentiivi olla keskimääräistä tuottavampi.
- Lisärahoitus tulisi ottaa jälkikäteiskorjauksessa huomioon, koska lisärahoitusta on myönnetty vain välttämättömään tarpeeseen ja välttämättömyyden toteaminen on jo edellyttänyt arviointia.

Asiakasmaksuihin tehtävien muutosten huomioiminen rahoituksessa

- Ehdotettu muutos on valtion talouden näkökulmasta ymmärrettävä. Ilman muutosta ohjausmekanismi suunniteltujen muutosten ja rahoituksen välillä ei toimi.
- Asiakamaksutuottojen lisäysten poistaminen rahoituksesta jo etukäteen supistaa kuitenkin hyvinvointialueiden itsehallintoa. Kokonaisrahoituksen ollessa riittämätöntä hyvinvointialueiden päätöksenteolle ei jää todellisia vaihtoehtoja maksukorotusten käyttöön otolle. Voisiko muutoksen huomioida vasta jälkikäteen todellisen asiakasmaksukertymän todetun muutoksen pohjalta?
- Jos muutoksia rahoitukseen asiakasmaksujen vuoksi tehdään, niin tarvekomponentin käyttö on perusteltua. Se korreloi asiakastapahtumien määrän kanssa ja on siksi aiheuttamisperusteinen.
- Muutosten vaikutukset tulee laskea todellisen nettovaikutuksen mukaisesti, ei teoreettisen bruttomaksimin. Vaikutukset eivät toteudu täysimääräisesti esim. maksukaton ja asiakkaiden maksuvaikeuksien vuoksi.
- Indeksikorotusten tekeminen vuosittain kannatettavaa, jotta maksutuotot säilyvät oikealla tasolla ja vuosimuutokset pysyvät kohtuullisina.

Pelastustoimen riskikertoimien laskentaan liittyvät tarkennukset

- Pelastustoimen riskikertoimien laskentaan liittyvien muutosten osalta ehdotetut tekniset tarkennukset nähdään hyvänä, koska niillä korjataan alkuperäiseen pykälän muotoiluun jäänyt virhe.
- Myös riskiruutujen määräytymisperusteiden päivittäminen nähdään hyvänä, koska se oletusarvoisesti parantaa rahoitusmallin vastaavuutta todelliseen palvelutarpeeseen.